

Asia: VN/14717/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja valmiuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Edustaako vastaaja

Muuta järjestöä

Voitte kirjoittaa lausuntonne palkkatukea koskien alla olevaan tekstikenttään

Työttömien Keskusjärjestö kiittää lausuntopyyntöä.

Esityksessä leikataan kuntien valtionosuutta 37 miljoonalla eurolla ja rajataan kuntien oikeutta käyttää palkkatukea. Jatkossa kuntien palkkatukien kohderyhmänä olisivat yli 60-vuotiaat pitkäaikaistyöttömät sekä alentuneesti työkykyiset (iästä riippumatta). Jatkossa kunnat eivät voisi järjestää palkkatukea ammatillisen osaamisen kehittämiseen.

Työttömien Keskusjärjestö ei kannata palkkatuen leikkaamista, eikä rajaamista. Pääministeri Orpon hallitus rajasi jo palkkatuen työssäoloehto (nollaan alle 10 kk palkkatuissa), lisäksi määrärahoihin on tehty mittavat leikkaukset. Leikkausten sijaan tärkeää on katkaista työttömyys ja luoda riittävän laadukkaat palvelut, joilla tukea työttömien osaamista, työkykyä ja avoimille työmarkkinoille suuntautumista asiakaslähtöisesti. Jos joudutaan näin leikkaamaan, niin on jossain määrin ymmärrettävää, että tarjotaan töitä kunnissa työttömille, jotka eivät avoimilta markkinoilta töitä ole saaneet.

Lakiesityksessä kerrotaan, että suurin osa palkkatuista kohdistetaan kunnille. Valtionosuusjärjestelmää kunnille voisi avata tässä palkkatukiviitekehelyksessä, jotta päättäjätkin hahmottaisivat paremmin, millä tavalla palkkatukea maksetaan. Valtion talousarviosta ei näytä saavan koko kuvaa ja kuntien palkkatukimäärärahoja on jo rajattu varsin pieniksi.

Vuonna 2022 palkkatukea myönnettiin 105,9 miljoonalla eurolla. Jo vuonna 2023 valtion talousarvion budjetti palkkatukimenoista laski 55,8 miljoonaan ja vuonna 2024 55,6 miljoonaan euroon. Valtion talousarviossa 2024 on kahdet henkilötyövuoden arviot vuoden 2024 palkkatuesta, joista käy ilmi kuinka matalalle tasolle palkkatukea ajetaan (suhteessa työttömyyden laajuuteen - esim. 93 600 yli vuoden työttömänä ollutta kesäkuun TEM:n työllisyyskatsauksen mukaan).

Arvio 1. Henkilötyövuodet 32.30.

	2022	2023	2024
— Valtionhallinto	432	250	250
— Kunnat ja kuntayhtymät2)	7 693	3 000	3 000
— Yksityinen sektori	14 505	9 000	9 000

Arvio 2. Määrärahat € (ja htv) 32.30.51 Vuodelle 2024

Palkkatuettu työ

— Valtionhallinto (enintään 250 htv)	5 500 000
— Kunnat ja kuntayhtymät (2 200 htv)	12 100 000
— Yksityinen sektori (7 500 htv)	38 000 000
Yhteensä	55 600 000

Palkkatukea on vähennetty reilusti ja se näkyy jo esimerkiksi jäsenyhdistyksissämme siten, että palkkatukimäärärahat ovat olleet toukokuussa jäissä monin paikoin. Olisi kaikkien kannalta hyvä, jos julkinen sektori tukisi kaikkien oikeutta tehdä työtä, sen sijaan, että tuetaan passiivista työttömyyttä, mihin suuntaan palkkatukien alasajo on tilannetta osaltaan ajamassa. Pitkäaikaistyöttömyys on kasvussa ja on sitkeästi pysynyt erittäin korkealla tasolla.

Työttömien Keskusjärjestö toivoo, että kunnat miettivät, miten korvaavat palkkatuen ja miten järjestävät jatkossa ne toiminnot ja palvelut, joita kunnissa on palkkatuilla tähän mennessä tehty (palkkatuettuun työhön osallistuneiden volyymit vaihdelleet vuosittain reilun 20 000 ja 40 000 välillä TEM:n työllisyyskatsauksen mukaan).

Lisäksi kuntien tulee kartoittaa laajasti oman alueensa kolmannen sektorin yhteistyökumppanit, jotka voisivat tarjota palkkatuella töitä strategisessa yhteistyössä alueen HYTE-toiminnan edistämiseksi. Työ on yleisesti ottaen parasta sosiaaliturvaa, ja sitä osaltaan yhdistykset ja säätiöt

voivat järjestää, mikäli resursseja ohjaukseen tarjotaan riittävästi. Tähän kokonaisuuteen tulee kytkeä/turvata myös riittävä työterveys sekä työllisyyspalvelut/koulutuspalvelut.

Työttömien Keskusjärjestö ei pidä hyvänä sitä, että palkkatuen vaikuttavuutta arvioidaan yksinomaan työttömien työllistymisellä avoimille työmarkkinoille. Tämä ajattelu johtaa ns. kermankuorintaan, jossa palvelua saavat vain ne työttömät, joilla katsotaan olevan edellytyksiä työllistyä avoimille työmarkkinoille. Kun lähtökohtana on tämä, riskinä on, että tarjotaan palkkatukea niillekin työttömille, jotka työllistyisivät ilman palkkatukea. Toiseksi on terveydellisistä syistä työttömiksi jääneitä tai syrjäytyneitä/syrjäytymisvaarassa olevia 18-59 -vuotiaita työttömiä, joiden jo valmiiksi pitkittynyt työttömyys pitkittyy suhteettoman pitkäksi tai jotka jäävät pysyvästi työttömiksi jos heiltä poistetaan palkkatukioikeus.

Kukaan ei voi etukäteen kertoa, onko palkkatuesta hyötyä henkilölle vai ei. Varmaa sen sijaan on, että ilman palkkatukea hän jää sitä mahdollisuutta vaille. Palkkatuen roolia tulee tarkastella ennen kaikkea kansalaisoikeutena. Jos muuta työtä ei ole tarjolla, mahdollistetaan työ palkkatuella ja työsuhteeseen riittävä tuki yms. joilla tuetaan jatkotyöllistymistä. Jos tällainen malli puuttuu, työttömyys sekä työ- ja toimintakykyongelmat todennäköisesti syvenevät.

Voitte kirjoittaa lausuntonne valmiuslakia koskien alla olevaan tekstikenttään

-

Haapakoski Jukka
Työttömien Keskusjärjestö ry